

Rapporten All-Archeo bv 2500

Archeologienota
Asper (Gavere) - Gentsebaan

Natasja Reyns

Bornem
2026

Colofon

Rapporten van het archeologisch onderzoeksbureau All-Archeo bv

Erkend archeoloog: All-Archeo bv, OE/ERK/Archeoloog/2015/00018

Auteurs: Natasja Reyns

All-Archeo bv
Woestijnstraat 45
2880 BORNEM

Wettelijk depot nummer
D/2026/12.807/159

© All-Archeo bv

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en /of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de opdrachtgever.

All-Archeo bv aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

Inhoudsopgave

1	Inleiding	4
2	Verslag resultaten bureauonderzoek	5
2.1	Administratieve gegevens	5
2.2	Archeologische voorkennis	6
2.3	Onderzoeksopdracht	7
2.3.1	Vraagstelling en randvoorwaarden	7
2.3.2	Beschrijving geplande werken	8
2.3.3	Werkwijze	11
2.4	Assessmentrapport	11
2.4.1	Landschappelijke ligging van het onderzochte gebied	11
2.4.2	Historische beschrijving van het onderzochte gebied	18
2.4.3	Het onderzochte gebied in zijn archeologisch kader	22
2.4.4	Interpretatie van het onderzochte gebied en synthese	23
2.4.5	Afweging noodzaak verder vooronderzoek	24
3	Samenvatting	27
4	Bibliografie	28
4.1	Publicaties	28
4.2	Websites	28
5	Bijlagen	28
5.1	Archeologische periodes	29

1 Inleiding

Deze archeologienota werd opgemaakt naar aanleiding van de aanvraag van een omgevingsvergunning waarbij de totale oppervlakte van de ingreep in de bodem 1000 m² of meer beslaat, de totale oppervlakte van de kadastrale percelen waarop de vergunning betrekking heeft 3000 m² of meer bedraagt en waarbij de percelen helemaal buiten de archeologische zones liggen, opgenomen in de vastgestelde inventaris van archeologische zones,¹ zoals bepaald in artikel 5.4.1 van het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013. Het onderzoeksgebied valt niet binnen een beschermde archeologische site, noch binnen een gebied waar geen archeologisch erfgoed te verwachten valt.²

Alle coördinaten die weergegeven worden, zijn uitgedrukt in Lambert 72, tenzij anders vermeld.

De uitvoering van vooronderzoek zonder ingreep in de bodem gaat steeds de uitvoering van vooronderzoek met ingreep in de bodem vooraf. Het doel van een archeologisch vooronderzoek wordt immers met een minimum aan destructie van het archeologisch erfgoed bereikt.

¹ <https://geo.onroenderfgoed.be>

² <https://geo.onroenderfgoed.be>

2 Verslag resultaten bureauonderzoek

Het doel van de archeologische bureaustudie is de aanwezigheid, aard en bewaringsomstandigheden van de archeologische monumenten te kunnen inschatten, de landschappelijke opbouw van het gebied te kennen, om de impact van de werken op het aanwezige archeologische erfgoed in te schatten en daaruit concrete aanbevelingen te formuleren voor de verdere prospectiestrategie.

2.1 Administratieve gegevens

Projectcode: 2025J333

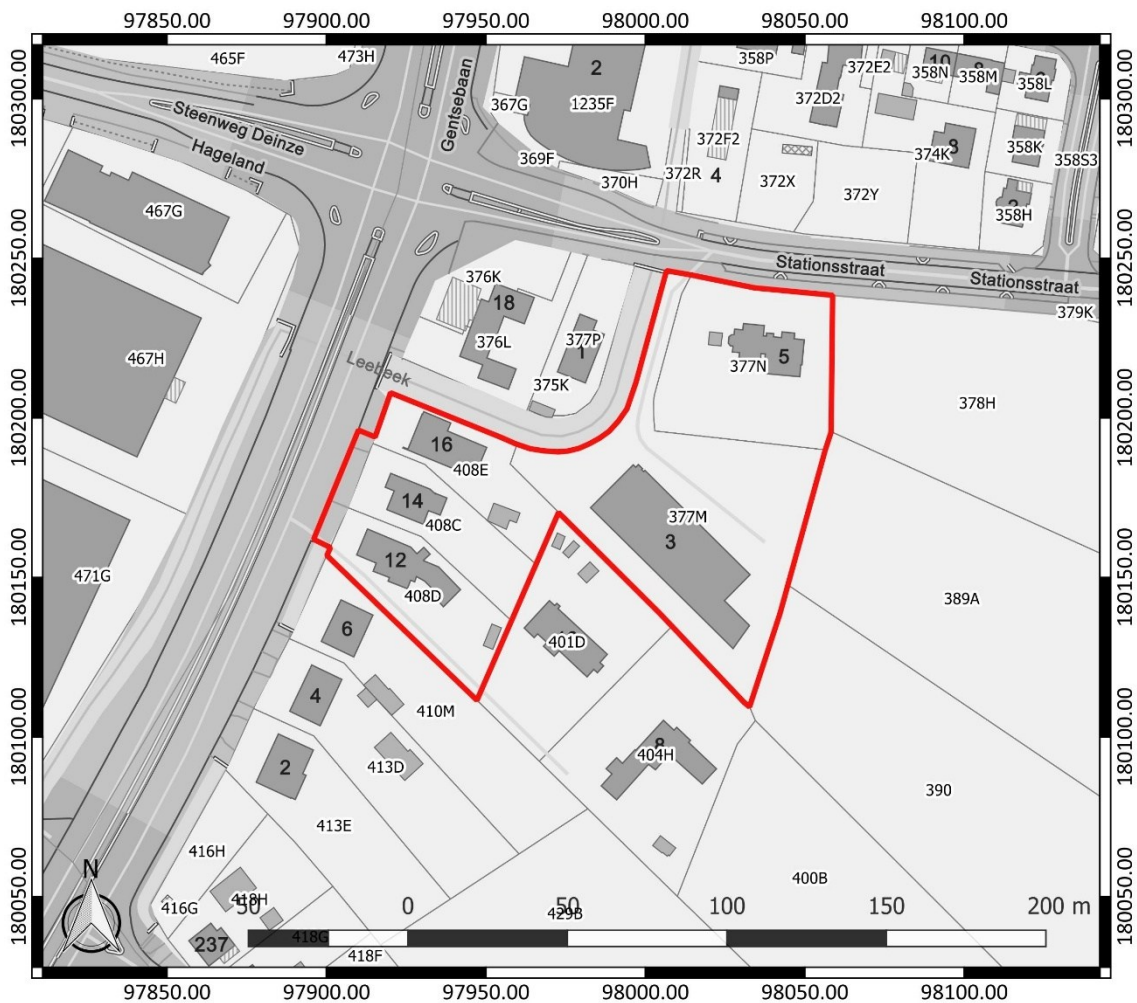
Erkend archeoloog: All-Archeo bv, OE/ERK/Archeoloog/2015/00018

Locatie (provincie, gemeente, deelgemeente, adres, toponiem): provincie Oost-Vlaanderen, Gavere, Asper, Gentsebaan, Sint-Janswijk

Bounding box x/y Lambert 72 coördinaten:

- 97895.99, 180109.44
- 98058.76, 180246.14

Kadastraal plan:

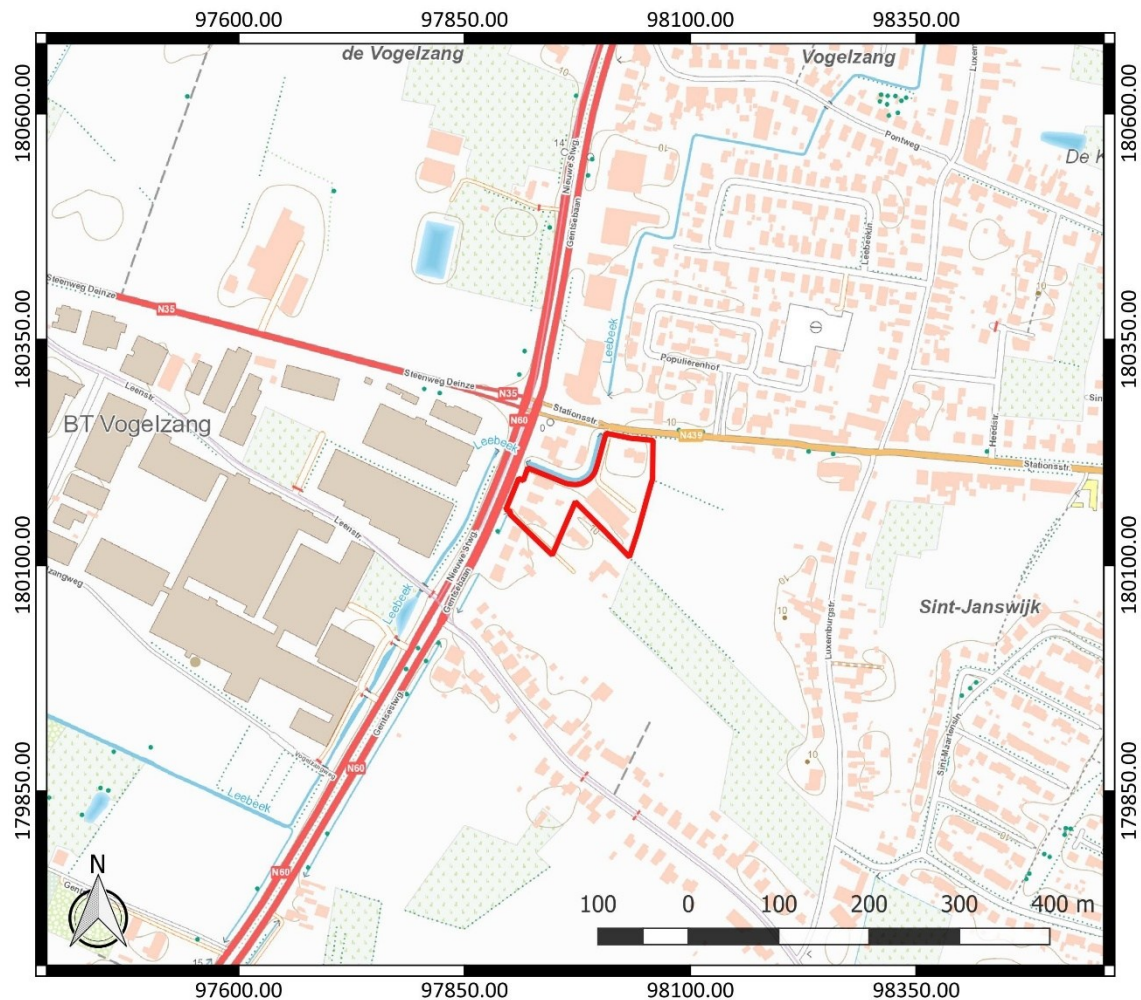

Figuur 1: Kadastraalplan met aanduiding van het onderzoeksgebied in rood (www.geopunt.be)

Kadastrale percelen: Gavere, Afdeling 6, sectie A, nummers 377M, 377N, 408C, 408D en 408E

Oppervlakte onderzoeksgebied: ca. 11.466 m²

Topografische kaart:

Figuur 2: Topografische kaart met aanduiding van het onderzoeksgebied (<https://www.dov.vlaanderen.be>)

Begin- en einddatum uitvoering onderzoek: 04/11/2025 – 12/06/2026

Relevante termen uit de thesauri bij de Inventaris Onroerend Erfgoed: bureauonderzoek, steentijd, metaaltijden, Romeinse tijd, middeleeuwen, nieuwe tijd, nieuwste tijd, akkerland, bos

Verstoorde zones: er zijn geen gekende verstoorde zones.

2.2 Archeologische voorkennis

Voor een deel van het onderzoeksgebied werd in het verleden reeds een archeologienota opgesteld (ID 16924).³ De geplande werken in het kader waarvan de archeologienota werd opgemaakt, werden niet uitgevoerd. Nu worden binnen een grotere zone nieuwe bodemingrepen gepland. Daarom diende een nieuwe archeologienota opgemaakt te worden.

³ Ferket/Reyns 2020

2.3 Onderzoeksopdracht

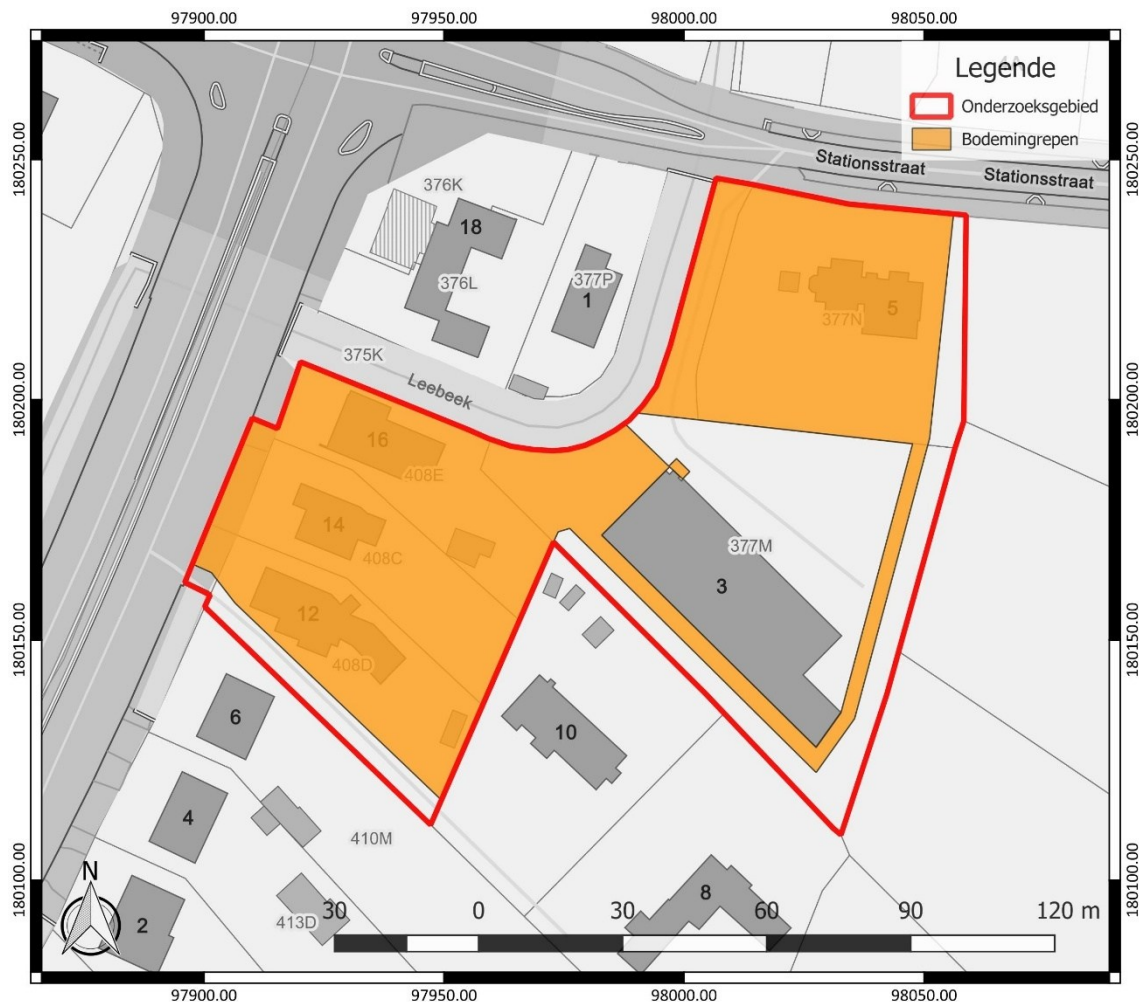
2.3.1 Vraagstelling en randvoorwaarden

Naar aanleiding van de geplande werken ter hoogte van het onderzoeksterrein werd een archeologisch bureauonderzoek uitgevoerd. Hierbij staat de vraag centraal wat de impact zal zijn van de geplande werken op het archeologisch bodemarchief. Op basis daarvan wordt een afweging gemaakt of verder archeologisch onderzoek met ingreep in de bodem nodig is.

Volgende onderzoeksvragen worden behandeld:

- Welke aanwijzingen bevatten de bestaande bronnen over het archeologisch potentieel van het terrein?
- Wat is de landschapshistoriek en de gebruiksevolutie van het terrein?
- Wat is de impact van de geplande werken?

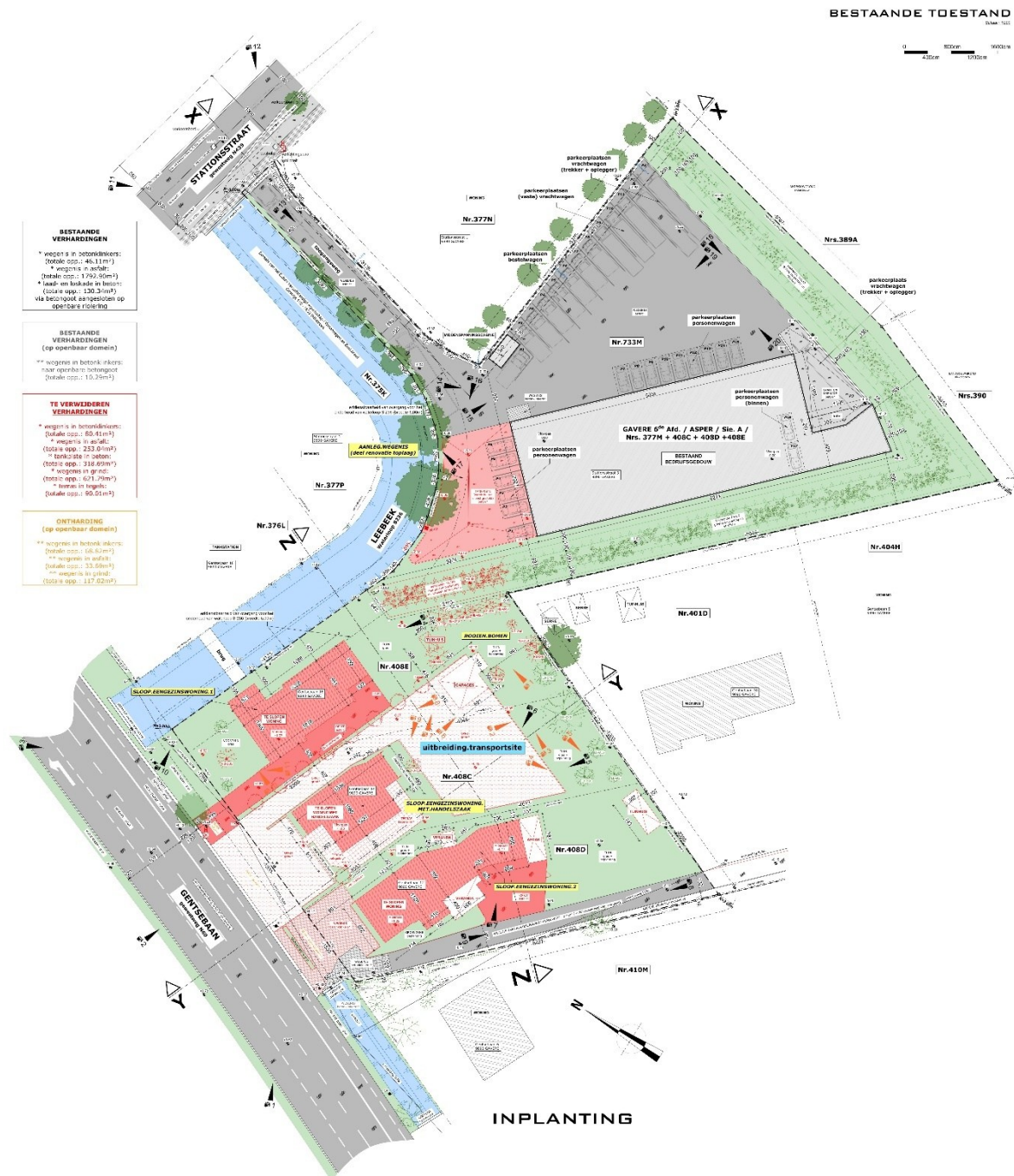
Randvoorwaarden: in het kader van de vergunningsaanvraag worden binnen het onderzoeksgebied bodemingrepen voorzien in een zone van ca. 7454 m².

2.3.2 Beschrijving geplande werken

Op het terrein wordt een deel van de bestaande bebouwing en verhardingen gesloopt. De te slopen bebouwing is – voor zover bekend – niet onderkelderde. Het pand Stationsstraat 3 blijft behouden. In de plaats worden nieuwe verhardingen aangelegd. Dit zullen een verstoringsdiepte tot ca. 65 cm kennen. Er komt ook een tank en waspiste.

In het noorden en het zuiden van het terrein komt een nieuwe middenspanningscabine. De aanleg daarvan kent een verstoringsdiepte tot ca. 80 cm. Verder worden ook nieuwe wadi's aangelegd. Die zullen een verstoringsdiepte tot maximaal ca. 50 cm kennen. Tot slot wordt nog voorzien in groenaanleg met de aanplant van grassen, struiken en bomen. Bodemingrepen gerelateerd aan groenaanleg kennen een verstoringsdiepte die ligt tussen ca. 40 cm en 1,00 m.

Figuur 3: Plan bestaande toestand

Figuur 4: Plan ontworpen toestand

2.3.3 Werkwijze

Het bureauonderzoek heeft betrekking op een zone die gekenmerkt wordt door een lage densiteit aan bebouwing in het verleden. Daarom wordt bijzondere aandacht besteed aan de landschappelijke opbouw en het landgebruik van het gebied.

Voor het bureauonderzoek zijn de aardkundige gegevens online opgezocht via www.dov.vlaanderen.be en www.geopunt.be. De geomorfologische kaart is niet beschikbaar voor het onderzoeksgebied. Het historisch kaartmateriaal is georeferereerd geraadpleegd op www.geopunt.be.

Het belangrijkste beschikbare historisch kaartmateriaal werd geraadpleegd om de gebruiksgeschiedenis van het onderzoeksgebied van de laatste eeuwen zo goed mogelijk te kennen. Met de Villaretkaart (1745-1748), de Kabinetskaart van de Oostenrijkse Nederlanden (1771-1778), de Atlas der Buurtwegen (1841) en de Atlas cadastrale parcellaire de la Belgique van Popp (1842-1879) worden vier momentopnames bekeken, voorafgaand aan de stafkaarten. De informatie afkomstig uit historisch kaartmateriaal kan een impact hebben op de inschatting van de kwaliteit van het eventueel aanwezige oudere bodemarchief. Beschikbare stafkaarten en luchtfoto's van het onderzoeksterrein werden geraadpleegd op www.geopunt.be en op www.cartesius.be. Ze worden enkel weergegeven wanneer ze een relevante bijdrage kunnen leveren aan de onderzoeksvragen met betrekking tot landschapshistoriek, gebruiksgeschiedenis van het terrein of de evolutie van historische bebouwing.

In het kader van de vraagstelling rond het archeologisch potentieel van het terrein werden de Centrale Archeologische Inventaris en de landschapsatlas geraadpleegd. De Centrale Archeologische Inventaris is een inventaris van tot nog toe gekende archeologische vindplaatsen. Vanwege het specifieke karakter van het archeologisch erfgoed dat voor ons verborgen zit in de ondergrond, is het onmogelijk om op basis van de Centrale Archeologische Inventaris met zekerheid uitspraken te doen over de aan- of afwezigheid van archeologische sporen.

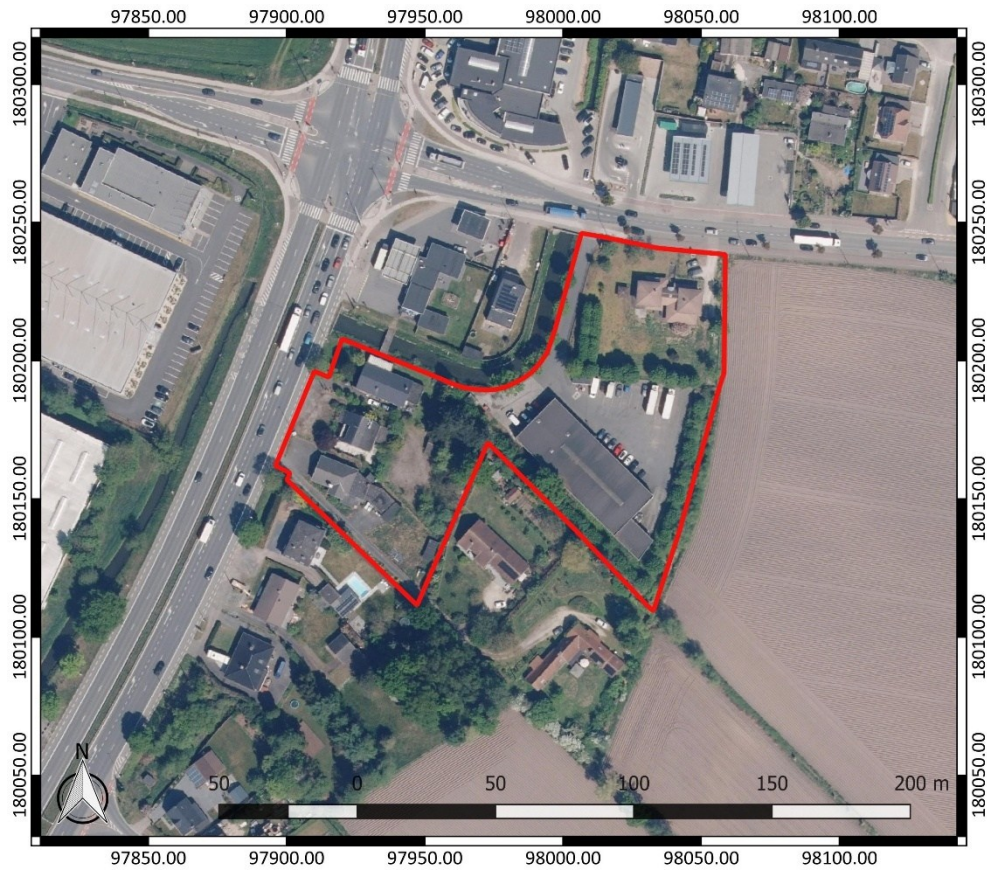
2.4 Assessmentrapport

2.4.1 Landschappelijke ligging van het onderzochte gebied

Het onderzoeksgebied is gelegen ten oosten van de Gentsebaan en ten zuiden van de Stationsstraat (Figuur 5). Volgens het gewestplan is het terrein gelegen in woonuitbreidingsgebieden. In het noorden grenst het terrein aan de Leebeek (Figuur 7). Verder vinden we ten zuiden en ten oosten ook nog de Akkerbeke en de Oliekotbeek.

Geomorfologisch behoort het gebied tot het zuidelijk deel van de Vlaamse Vallei en specifiek tot het vlakland van Nazareth, dat zich ten oosten van de alluviale vlakte van de Leie uitstrekt. Het vlakland van Nazareth is een opvallend vlak en zandig gebied met een hoogte rond 10 m TAW. De vlakte komt overeen met het fluvioperiglaciale opvullingsvlak van de Vlaamse Vallei en vormt een laagterras dat enkele meters uitsteekt boven de valleibodem van de alluviale vlakte. De kenmerkende micromorfologie met west-oost gerichte dekzandruggen die de Vlaamse Vallei typeert, ontbreekt hier bijna volledig. Er bevinden zich wel enkele nauwelijks ingesneden beken, die zich op het zandig oppervlak ontwikkeld hebben door diffuse samenvloeiing van het wegstromend water. Deze beken worden van elkaar gescheiden door zeer lage, stroomopwaarts bij elkaar aansluitende interfluvia. Het afwateringspatroon vertoont een duidelijke menselijke invloed en wordt gekenmerkt door vele gegraven grachten en doorsteken. Ten oosten van de weg tussen Kruishoutem en Deinze, op het eigenlijke vlak van Nazareth, bevindt zich tussen Ouwegem en Nazareth een afwateringspatroon van grachten die van west naar oost lopen en die afwateren naar de Bovenschelde.⁴

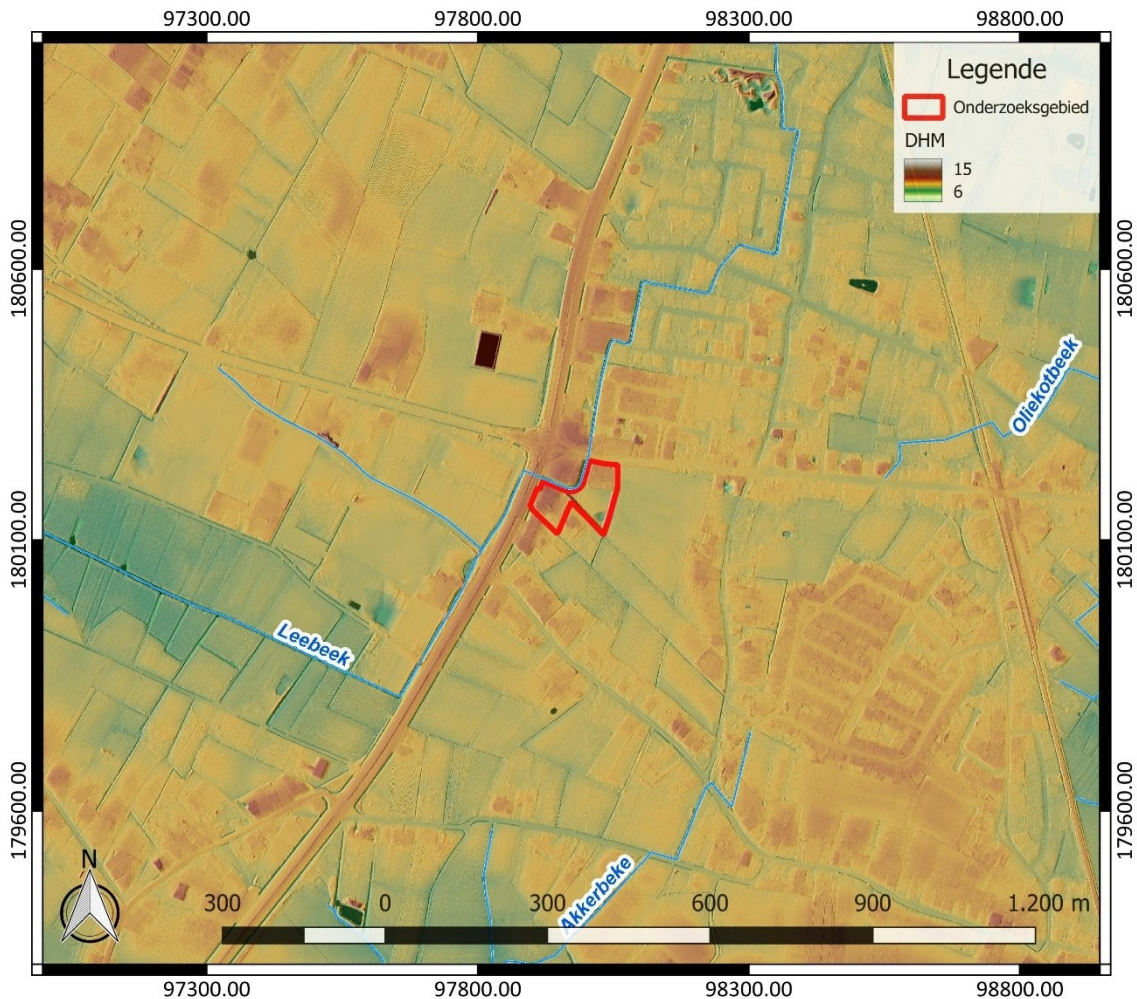
⁴ De Moor *et al.* 1997, 14

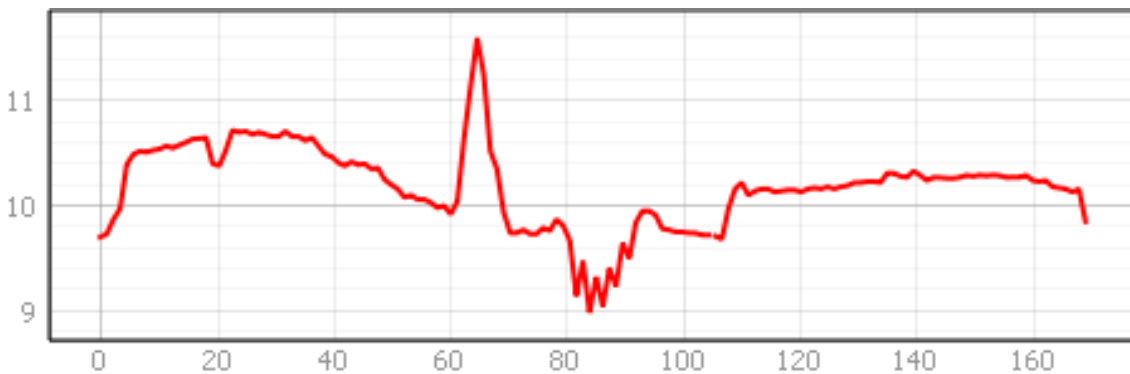
Figuur 5: Luchtfoto van 2024 met aanduiding van het onderzoeksgebied (<https://www.geopunt.be/kaart>)

Figuur 6: Digitaal Hoogtemodel Vlaanderen II, DTM 1 m en Multidirectional hillshade DHM Vlaanderen I, 25 cm, met aanduiding van het onderzoeksgebied

Figuur 7: Hydrografische kaart met aanduiding van het onderzoeksgebied, Digitaal Hoogtemodel Vlaanderen II, DTM 1 m en Hillshade DHM Vlaanderen I, 25 cm (<https://www.geopunt.be/kaart>)

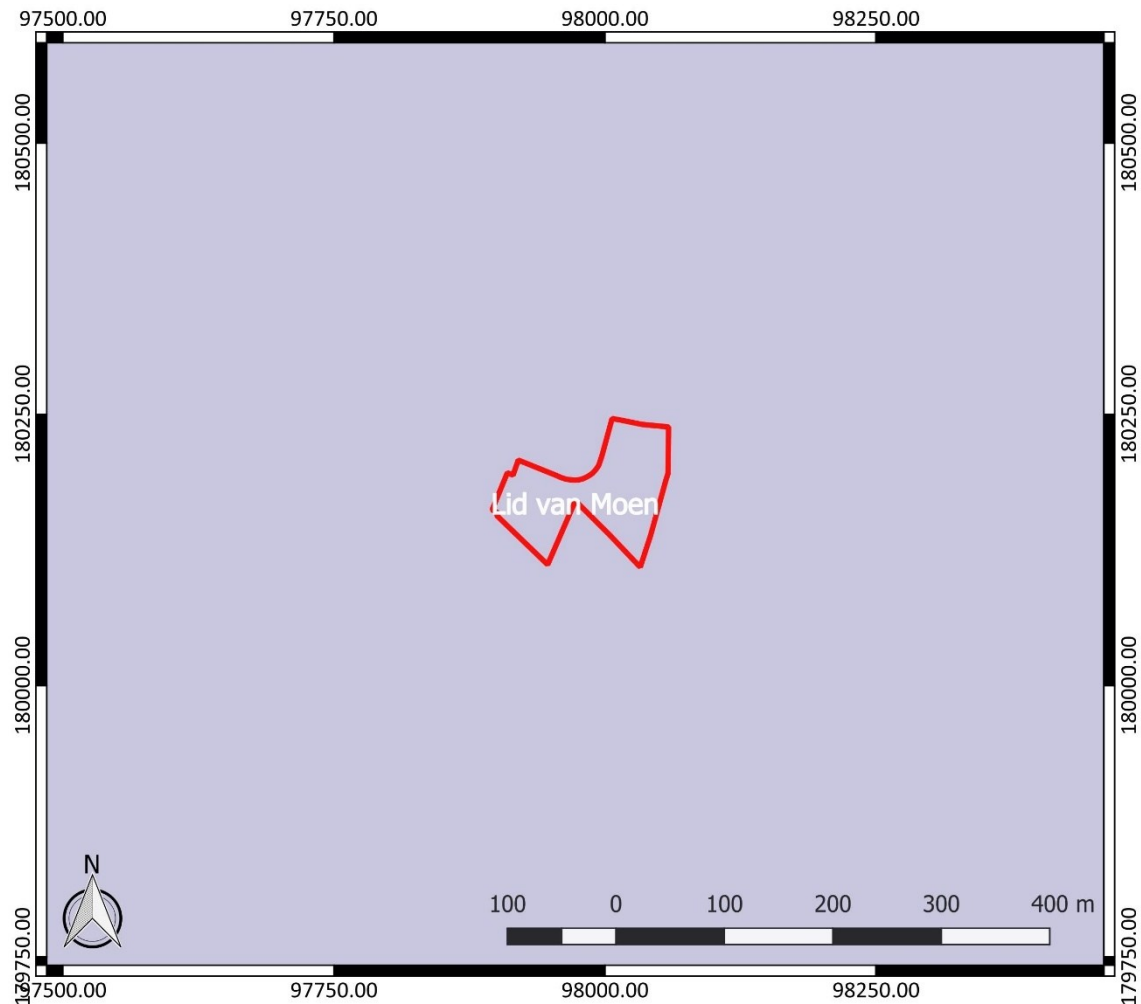

Figuur 8: Hoogteverloop van zuidwest naar noordoost over het onderzoeksgebied (www.geopunt.be/kaart)

Asper situeert zich ter hoogte van de westelijke flank van de Scheldevallei, in de laag gelegen dubbelvallei van de Leie en de Schelde. Dit gebied vormt het zuidelijk deel van Laag België, op de scheiding van zandig en lemig Vlaanderen. De Schelde kronkelde oorspronkelijk met talrijke

meanders door de alluviale vallei en zorgde voor jaarlijkse overstromingen. De oude dorpskern van Asper ligt op hogere en drogere dekzanden, op korte afstand tot de Schelde.⁵

Het onderzoeksgebied zelf is globaal genomen eerder vlak en vertoont verschillende antropogene reliëfverschillen. Het terrein kent een hoogte van 9,0 tot 11,6 m TAW (Figuur 8).

Figuur 9: Tertiaire geologische ondergrond met aanduiding van het onderzoeksgebied (www.geopunt.be)

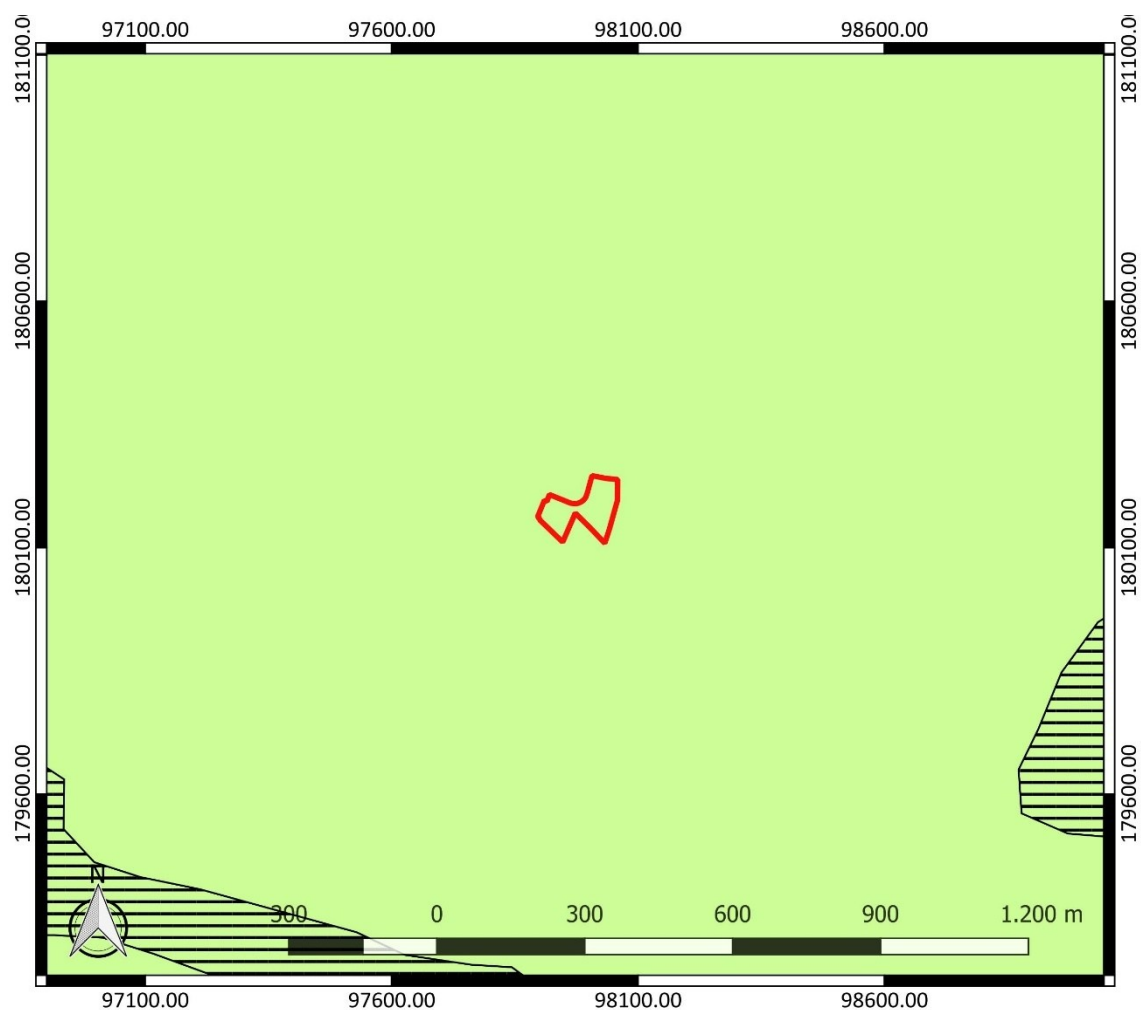
De tertiaire ondergrond van het onderzoeksgebied (Figuur 9) bestaat uit het Lid van Moen (Formatie van Kortrijk). De ondergrond wordt er gekenmerkt door grijze klei tot silt, die kleihoudend is en die kleilagen en *Nummulites planulatus* bevat.⁶

De quartairgeologische kaart (Figuur 10) geeft aan dat in het onderzoeksgebied fluviatiele afzettingen van het Weichseliaan (Laat-Pleistoceen) aanwezig zijn. Hierboven kunnen eolische afzettingen van het Weichseliaan (Laat-Pleistoceen) en mogelijk van het Vroeg-Holoceen voorkomen, en/of hellingafzettingen van het Quartair. Deze afzettingen zijn echter mogelijk afwezig.⁷

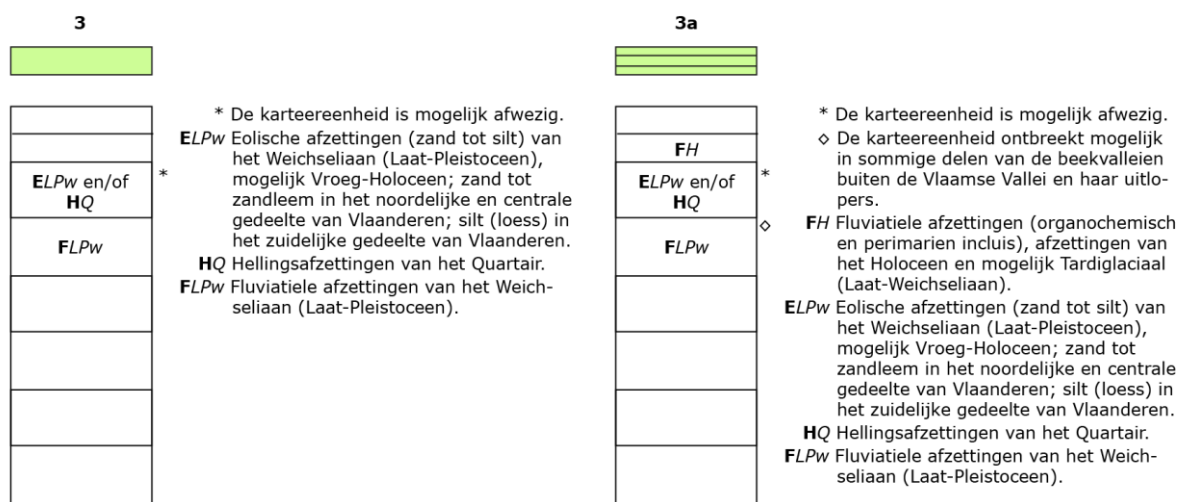
⁵ Inventaris Onroerend Erfgoed 2025: Asper [online], <https://id.erfgoed.net/themas/14204> (geraadpleegd op 5 november 2025).

⁶ www.geopunt.be/kaart

⁷ www.geopunt.be/kaart

Figuur 10: Quartairegeologische kaart met aanduiding van het onderzoeksgebied (www.geopunt.be)

Figuur 11: Legende bij de quartairegeologische kaart (www.geopunt.be)

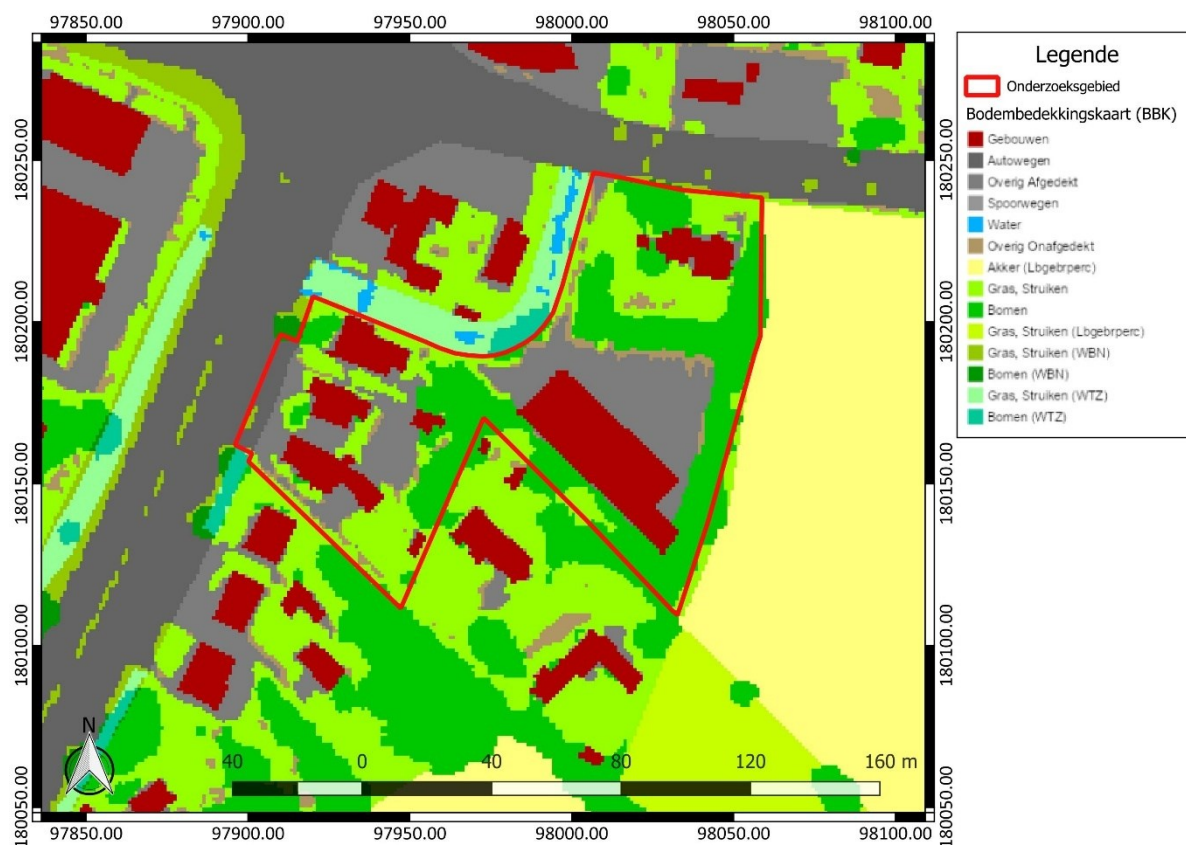
De bodemkaart (Figuur 12) situeert het onderzoeksgebied het grootste deel van het onderzoeksgebied ter hoogte van een matig droge zandbodem met sterk gevlekte, verbrokkelde of discontinue textuur-B horizont (Zcc(h)). In het zuidwesten treffen we op de bodemkaart een matig droge zandbodem met een dikke antropogene humus A horizont (Zcm) aan. In het uiterste zuidoosten van het terrein geeft de bodemkaart een matig droge zandbodem met verbrokkelde ijzer en/of humus B horizont (Zch) weer.

Op korte afstand in de omgeving vinden we op de kaart ook nog de aanduiding van onder meer een droge zandbodem met een dikke antropogene humus A horizont (Zbm), een matig droge zandbodem met duidelijke ijzer en/of humus B horizont (Zcg) en een matig natte zandbodem met structuur B horizont (Zdb), naast verschillende bebouwde zones (OB). We leren er uit dat de bodem binnen het onderzoeksgebied en in de omgeving overwegend matig droog is, maar in de omgeving is ook wel sprake van een overgang naar een matig natte bodem, wat aantrekkelijk geweest kan zijn voor de mens in het verleden.

Figuur 12: Bodemkaart met aanduiding van het onderzoeksgebied (www.geopunt.be)

In het onderzoeksgebied zijn op de bodemgebruikskaart gebouwen en verhardingen te bemerken. Voor het overige wordt het onderzoeksgebied volgens de kaart ingenomen door gras, bomen en struiken (Figuur 13). Dit beeld komt overeen met het beeld dat we zien op een recente luchtfoto (Figuur 5). Volgens de potentiële bodemerosiekaart is de erosiegevoeligheid binnen het onderzoeksgebied verwaarloosbaar (Figuur 14).

Figuur 13: Bodemgebruikskaart met aanduiding van het onderzoeksgebied (www.geopunt.be)

Figuur 14: Potentiële bodemerosiekaart met aanduiding van het onderzoeksgebied, weergegeven op het GRB (www.geopunt.be)

2.4.2 Historische beschrijving van het onderzochte gebied

De oudste gekende vermelding van Asper is afkomstig uit een oorkonde van 963. De streek rond Asper werd echter al vroeger bewoond. Op het "Jolleveld" ten noordoosten van de kerk, tussen de dorpskom en de Schelde, bevond zich een Romeinse nederzetting uit de 1ste tot 3de eeuw na Chr., met begraafplaats en ook een Merovingisch grafveld. Deze belangrijke nederzetting lag waarschijnlijk aan de basis van het ontstaan van de latere dorpskom. Asper vormde zeker vanaf de 13de eeuw samen met het aangrenzende Zingem één heerlijkheid. De heerlijkheid was tot in 1601 afhankelijk van de graven van Vlaanderen. Op bestuurlijk en fiscaal vlak behoorde het gebied tot de kasselrij van Oudenaarde. Op kerkelijk gebied viel Asper oorspronkelijk onder het bisdom Doornik en vanaf 1559 onder het bisdom Gent. De tienden en het patronaatsrecht van de kerk waren in handen van de Gentse Sint-Baafsabdij. Andere noemenswaardige heerlijkheden waren Asper ten Ede, Hove en Walle.

Figuur 15: Villaretkaart met aanduiding van het onderzoeksgebied (www.geopunt.be)

Het dorp werd jaarlijks getroffen door overstromingen. Hier kwam een einde aan door de aanleg van dijken, waaronder de landdijk van Heurne naar Eke in 1785, waarop de Steenweg in Asper is aangelegd, en het rechte trekken van de meanderende Schelde, onder meer in 1919-1922, toen ook de sluis van Asper gebouwd werd. Het dorp ontwikkelde zich oorspronkelijk op de gunstig gelegen, hogere en drogere dekzandgronden. Vanaf 1857 liep de spoorlijn Gent-Oudenaarde over Asper. In de loop van de 19de eeuw ontstond er een nieuwe woonkern bij het station Gavere-Asper in het noorden

van de gemeente. Ook langs de expresweg tussen Gent en Oudenaarde (N60), in het westen, ontwikkelden zich nieuwe wijken, waaronder de Walhoek en de Sint-Janswijk.⁸

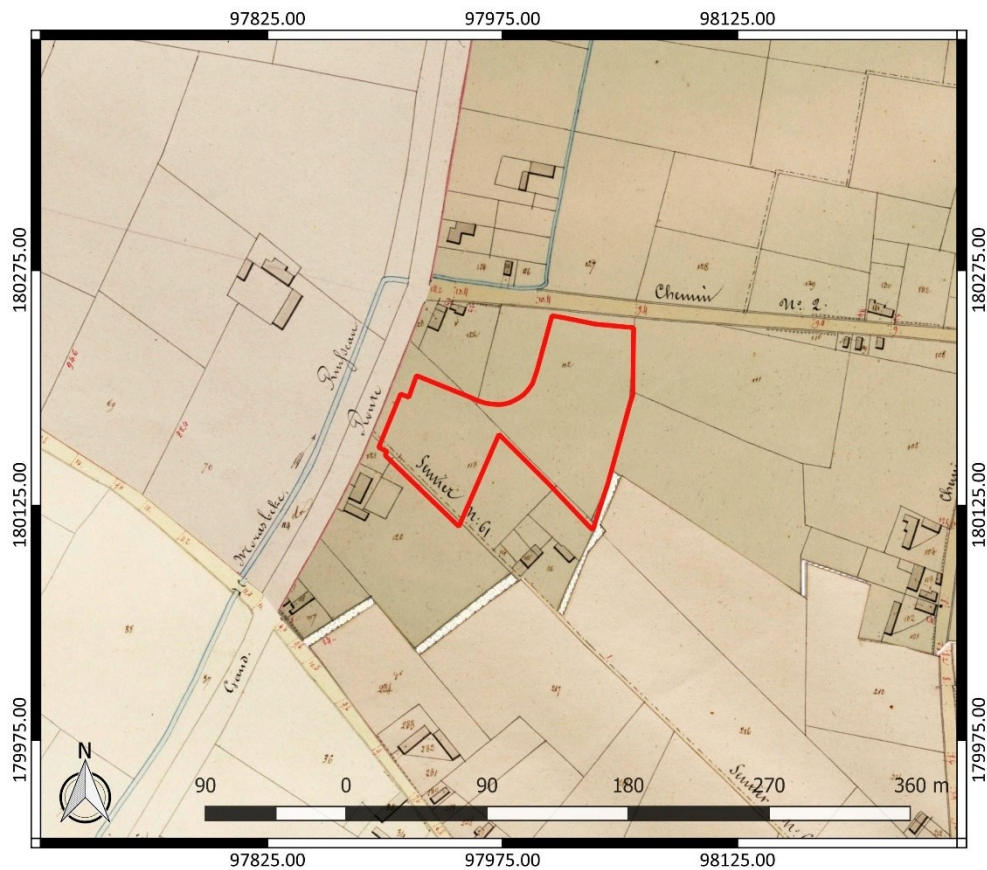
Op de Villaretkaart, genoemd naar Jean Villaret, ingenieur-geograaf bij het Franse hof en één van de makers (1745-1748), zien we dat het onderzoeksgebied grotendeels in gebruik is als akkerland (Figuur 15). In het uiterste oosten van het terrein wordt een gebouw weergegeven. In het westen grenst het terrein reeds aan de historische voorloper van de huidige Gentsebaan. Over het noorden van het terrein loopt een weg van de weg ten westen naar de bebouwing in het oosten van het terrein. Net ten oosten van het onderzoeksgebied zien we verder een waterloop weergegeven. De omgeving van het terrein is erg landelijk, maar verspreid zien we ook wel bewoning. Net ten westen van het onderzoeksgebied is sprake van een site met walgracht.

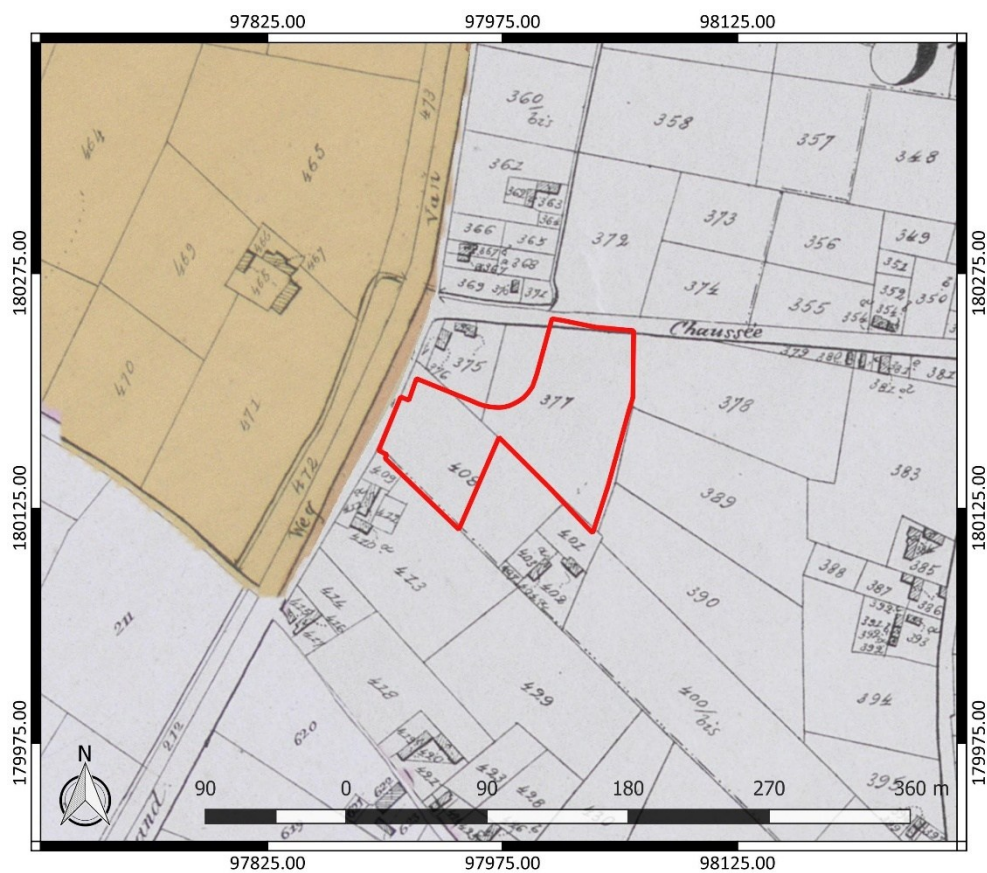
Figuur 16: Kabinetskaart der Oostenrijkse Nederlanden met aanduiding van het onderzoeksgebied (www.geopunt.be)

Op de Kabinetskaart van de Oostenrijkse Nederlanden, opgemaakt op initiatief van graaf de Ferraris (1771-1778), is opnieuw te zien dat het onderzoeksgebied grotendeels in gebruik is als akkerland (Figuur 16). Binnen het onderzoeksgebied zien we echter geen bebouwing meer weergegeven. Het noordwesten van het terrein wordt weergegeven als bos en rond het beboste perceel zien we een gracht. Ten noorden van het terrein zien we nu ook de Leebeek weergegeven.

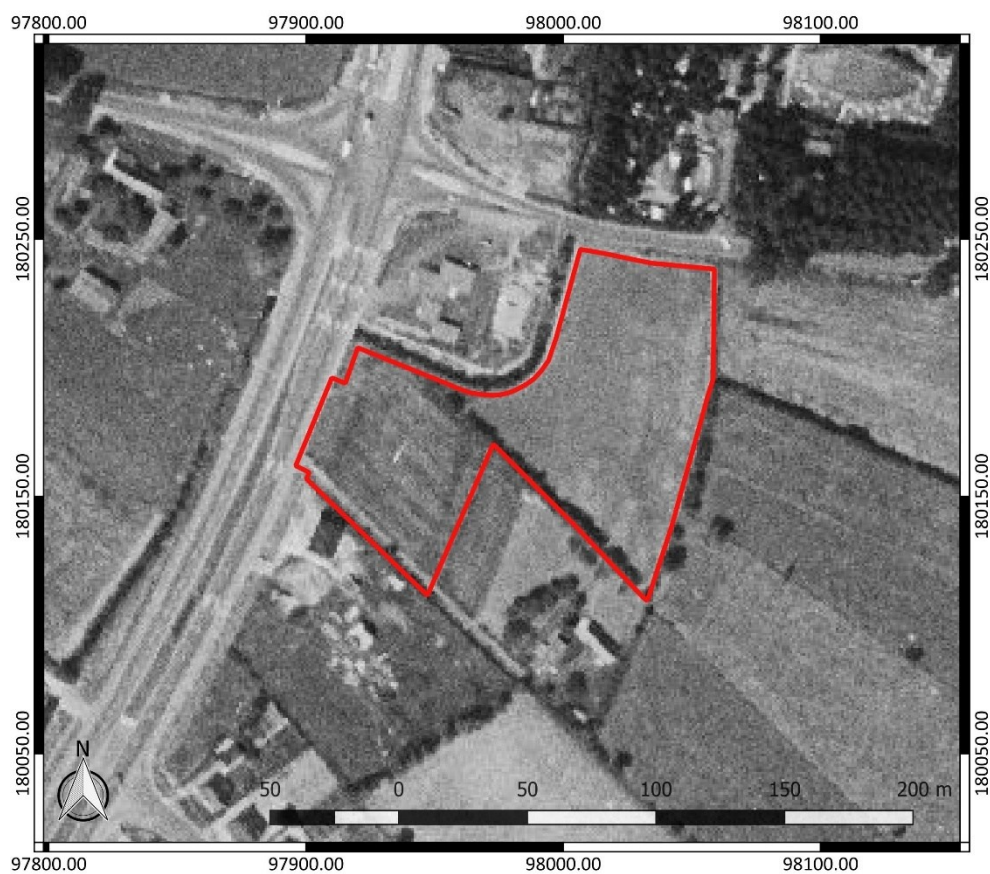
⁸ Inventaris Onroerend Erfgoed 2025: Asper [online], <https://id.erfgoed.net/themas/14204> (geraadpleegd op 6 november 2025).

Figuur 17: Atlas der Buurtwegen met aanduiding van het onderzoeksgebied (www.geopunt.be)

Figuur 18: Atlas cadastral parcellaire de la Belgique van Popp met aanduiding van het onderzoeksgebied (www.geopunt.be)

Figuur 19: Luchtfoto uit 1971 met aanduiding van het onderzoeksgebied (www.geopunt.be)

Figuur 20: Luchtfoto uit 1979-1990 met aanduiding van het onderzoeksgebied (www.geopunt.be)

Op de Atlas der Buurtwegen (1841) is opnieuw geen bebouwing te zien binnen het onderzoeksgebied. Vermoedelijk was het terrein nog steeds in gebruik als akkerland of als bos (Figuur 17). Ten noorden van het onderzoeksgebied zien we dat de historische voorloper van de huidige Stationsstraat verschenen is. De Leebeek loopt op de kaart ten noorden van de Stationsstraat. Verder merken we op dat de bebouwing in de omgeving van het terrein toegenomen is. De Atlas cadastral parcellaire de la Belgique van P.C. Popp (1842-1879) geeft een gelijkaardig beeld als de Atlas der Buurtwegen weer.

Op een luchtfoto uit 1971 (Figuur 19) zien we geen bebouwing binnen het onderzoeksgebied. Het terrein is in gebruik als grasland of als akkerland. De Gentsebaan is verbreed. In het zuidwesten van het terrein loopt een weg, die de bebouwing die achter het onderzoeksgebied ligt toegankelijk maakt. De Leebeek stroomt nu ook langs de noordelijke rand van het terrein.

Een luchtfoto uit 1979-1990 (Figuur 20) toont ons dat de huidige bebouwing in het westen van het terrein verschenen is. Vanaf een luchtfoto uit 2000-2003 zien we dat ook de huidige bebouwing in het oosten van het terrein verschenen. Het beeld komt vanaf dan grotendeels overeen met het beeld dat we zien op een recente luchtfoto (Figuur 5).

2.4.3 Het onderzochte gebied in zijn archeologisch kader

De Centrale Archeologische Inventaris (CAI) vermeldt een aantal locaties in de omgeving van het onderzoeksgebied waar archeologische resten gekend zijn (Figuur 21). De in de nabijheid gelegen archeologische waarden en de locaties met een gelijkaardige landschappelijke ligging worden besproken. Ze zijn het relevantste om het archeologisch potentieel van het terrein in te schatten.

Zoals vermeld werd voor het onderzoeksgebied in het verleden al een archeologienota opgesteld (ID 16924).⁹ Ten noorden van het onderzoeksgebied vond een landschappelijk bodemonderzoek plaats (ID 29016). Het toont aan dat het bodemarchief er matig tot slecht bewaard gebleven is. Het terrein blijkt in het verleden sterk opgehoogd en het bodemarchief werd sterk aangetast door machinale grondwerken. Uit het onderzoek bleek dat het archeologisch potentieel van het terrein slechts laag was. Daarom werd er geen bijkomend archeologisch onderzoek nodig geacht.¹⁰

Op enige afstand ten noordoosten van het terrein zijn bij archeologisch onderzoek drie sporen gevonden (CAI ID 991739). Ze worden geïnterpreteerd als resten van 18de-eeuwse greppels.¹¹ Ten noordwesten werd een archeologienota voor een terrein opgemaakt (ID 24405).¹² Die adviseerde de uitvoering van verder vooronderzoek, maar een verslag van dat verdere vooronderzoek is nog niet te vinden.

De archeologienota ID 30839 adviseerde geen terreinonderzoek.¹³ Verder naar het noordoosten toe vond landschappelijk bodemonderzoek en een proefsleuvenonderzoek plaats (ID 32117). Er werden verschillende archeologische sporen aangetroffen, waaronder greppels die in de volle middeleeuwen gedateerd worden. Er wordt een archeologische sporensite vermoed. Daarom werd een opgraving geadviseerd.¹⁴

⁹ Ferket/Reyns 2020

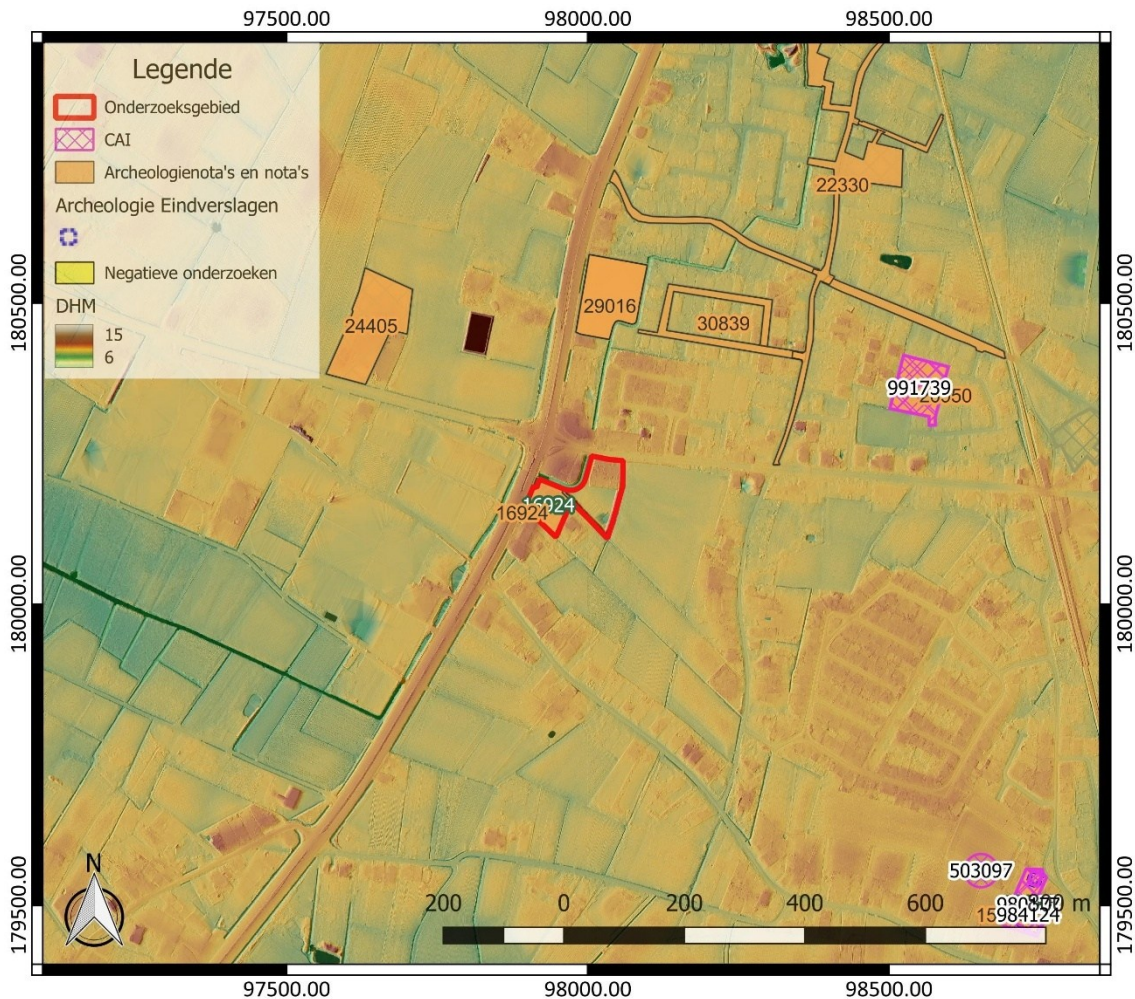
¹⁰ Reyns/Dupré 2024, 40

¹¹ Inventaris Onroerend Erfgoed 2025: Sint-Martinusstraat [online], <https://id.erfgoed.net/waarnemingen/991739> (geraadpleegd op 7 november 2025).

¹² <https://loket.onroerenderfgoed.be/archeologie/notas/notas/24405>

¹³ <https://loket.onroerenderfgoed.be/archeologie/notas/notas/30839>

¹⁴ Van Den Berghe *et al.* 2025, 89-90

Figuur 21: Overzichtskartaal Centrale Archeologische Inventaris met aanduiding van het onderzoeksgebied (<https://geo.onroerenderfgoed.be/>), weergegeven op het DTM 1 m en Hillshade DHM 5 m

Op al grote afstand ten zuidoosten van het onderzoeksgebied is sprake van de vondst van handgevormd aardewerk dat vermoedelijk in de ijzertijd te dateren is (CAI ID 503097). Op een luchtfoto zijn er ook twee ringvormige sporen te zien.¹⁵

Hier vlakbij werden tijdens archeologisch vooronderzoek de resten van een vermoedelijk erf uit de metaaltijden aangetroffen (CAI ID 980177).¹⁶ De daarop volgende opgraving bracht inderdaad een erf aan het licht, dat meerdere fasen heeft gekend (CAI ID 984124). De aangetroffen resten worden in de late ijzertijd en de Romeinse periode gedateerd. Verder kwam ook een vondstenconcentratie lithisch materiaal uit het mesolithicum tot het neolithicum aan het licht, evenals wapens en munitie uit de Tweede Wereldoorlog.¹⁷

Andere gekende archeologische waarden in de omgeving van het onderzoeksgebied bevinden zich al op vrij grote afstand ten opzichte van het onderzoeksgebied of kennen een verschillende landschappelijke ligging. Ze zijn weinig relevant om het archeologisch potentieel van het terrein in te

¹⁵ Inventaris Onroerend Erfgoed 2025: Walhoek (ASP4) [online], <https://id.erfgoed.net/waarnemingen/503097> (geraadpleegd op 7 november 2025).

¹⁶ Inventaris Onroerend Erfgoed 2025: Kapellestraat [online], <https://id.erfgoed.net/waarnemingen/980177> (geraadpleegd op 7 november 2025).

¹⁷ Inventaris Onroerend Erfgoed 2025: Kapellestraat 64 [online], <https://id.erfgoed.net/waarnemingen/984124> (geraadpleegd op 7 november 2025).

schatten. Daarom worden ze hier niet nader toegelicht. Archeologienota's of nota's van terreinen in de omgeving die geen relevante aanvulling op de reeds besproken CAI-locaties geven, lichten we daarom hier niet afzonderlijk toe.

2.4.4 Interpretatie van het onderzochte gebied en synthese

Na uitvoering van het bureauonderzoek kunnen de onderzoeksvragen die vooropgesteld werden, beantwoord worden.

Welke aanwijzingen bevatten de bestaande bronnen over het archeologisch potentieel van het terrein? Wat is de landschapshistoriek en de gebruiksevolutie van het terrein?

Het onderzoeksgebied wordt gekenmerkt door gunstige landschappelijke eigenschappen. Het bevindt zich in een zone met een matig droge bodem. In de omgeving is ook sprake van de overgang naar een matig natte bodem en verder bevindt het terrein zich op korte afstand tot een waterloop.

Dat de regio archeologisch potentieel kent, wordt aangetoond door de reeds gekende archeologische waarden in de omgeving. Ze dateren uit de steentijd, de metaaltijden, de Romeinse tijd, de middeleeuwen en de nieuwe tijd.

Historische kaarten tonen ons de mogelijke aanwezigheid van historische bebouwing in het oosten van het terrein. In deze zone blijft de bestaande bebouwing en verharding echter behouden. De rest van het terrein was in gebruik als akkerland en mogelijk ook als bos. In de 20ste en de 21ste eeuw zien we de huidige bebouwing op het terrein verschijnen. Wat de impact daarvan geweest is op het bodemarchief, is momenteel niet duidelijk.

Wat is de impact van de geplande werken?

In een zone van ca. 7454 m² worden binnen het onderzoeksgebied bodemingrepen gepland. De voornaamste werken omvatten de sloop van een groot deel van de bestaande bebouwing, de aanleg van nieuwe verhardingen en bijhorende omgevingsaanleg. De verstoringsdiepte van de verschillende geplande bodemingrepen varieert. Ze loopt gemiddeld genomen op tot maximaal ca. 65 cm. Plaatselijk, ter hoogte van de plantkuilen voor nieuwe bomen, loopt de verstoringsdiepte op tot maximaal ca. 1,00 m.

Verder valt ook niet uit te sluiten dat bij de sloopwerken diepere bodemingrepen zullen plaatsvinden. Daarom en omdat we de diepte van het relevante archeologische niveau op het terrein momenteel niet kennen, moeten we besluiten dat de geplande werken mogelijk een bedreiging voor het nog aanwezige bodemarchief vormen in de zone waar bodemingrepen gepland worden.

2.4.5 Afweging noodzaak verder vooronderzoek

Het uitgevoerde bureauonderzoek geeft aan dat het onderzoeksgebied mogelijk archeologisch potentieel kent. Deze inschatting is gebaseerd op de gunstige landschappelijk ligging van het terrein en de reeds gekende archeologische waarden in de omgeving. Op basis daarvan houden we rekening met het mogelijke voorkomen van resten uit de steentijd tot de nieuwe tijd op het terrein. Het kan daarbij zowel gaan om sporensites als om artefactensites.

Op basis van de geraadpleegde historische kaarten lijken we ook rekening te moeten houden met het mogelijke voorkomen van historische bebouwing uit de nieuwe tijd, maar die zou zich bevinden in een zone waar de bestaande bebouwing en verharding behouden blijft. Daarbuiten lijkt het terrein lange tijd onbebouwd geweest te zijn, tot in de 20ste en 21ste eeuw bebouwing en verhardingen op het terrein verschijnen. Wat de impact daarvan geweest is op het bodemarchief, is momenteel niet bekend.

De geplande werken betekenen mogelijk een bedreiging voor het nog aanwezige bodemarchief in een zone van ca. 7454 m² waar bodemingrepen gepland worden. Gezien het mogelijke archeologische potentieel van het terrein is daarom bijkomend archeologisch vooronderzoek nodig en dit in een zone van ca. 6992 m². We laten daarbij enkele beperkte zones met een te beperkt ruimtelijk inzicht achterwege omdat verder onderzoek in deze zones slechts een laag potentieel op kennisvermeerdering kent.

Figuur 22: Aanduiding van de zone waar verder vooronderzoek nodig is, weergegeven op het GRB (www.geopunt.be)

Voor het verdere vooronderzoek wegen we verschillende onderzoeksmethodes af. Geofysisch onderzoek is niet aangewezen omdat dit geen gegevens over de chronologie van de eventueel gedetecteerde fenomenen kan opleveren. Het potentieel op kennisvermeerdering is voor deze onderzoekstechniek te beperkt.

Veldkartering is niet mogelijk binnen het onderzoeksgebied, omdat het volledige terrein bebouwd, verhard of begroeid is.

Landschappelijk bodemonderzoek is wel relevant om de bewaringstoestand van de bodem en het potentieel op goed bewaarde steentijd artefactensites beter in te kunnen schatten. Afhankelijk van de bewaringstoestand van de bodem en het potentieel op goed bewaarde steentijd artefactensites is mogelijk bijkomend onderzoek naar steentijd artefactensites nodig.

Tot slot dient ook een proefsleuvenonderzoek uitgevoerd te worden om na te gaan of binnen het onderzoeksgebied relevante archeologische sporen aanwezig zijn. Deze onderzoekstechniek biedt daarvoor voldoende ruimtelijk inzicht en is geschikt omdat een site zonder complexe verticale stratigrafie verwacht wordt.

3 Samenvatting

Naar aanleiding van plannen voor de sloop van een deel van de bestaande bebouwing en opbraak van een deel van de bestaande verhardingen en de aanleg van nieuwe verhardingen met bijhorende omgevingsaanleg diende een archeologienota opgesteld te worden. Uit het uitgevoerde bureauonderzoek blijkt dat het terrein mogelijk archeologisch potentieel kent. We houden rekening met het mogelijke voorkomen van relevante archeologische resten uit de steentijd tot de nieuwe tijd.

Omtrent de bewaringstoestand van het bodemarchief bestaat momenteel onduidelijkheid. Een evaluatie van de impact van de geplande werken geeft aan dat ze een mogelijke bedreiging voor het nog aanwezige bodemarchief vormen. Gezien het mogelijke archeologische potentieel van het terrein is daarom bijkomend archeologisch onderzoek nodig in de zone waar bodemingrepen gepland worden.

4 Bibliografie

4.1 Publicaties

De Moor, G./M. Lootens/D. van de Velde/L. Meert, 1997: *Toelichting bij de Quartairgeologische kaart. Kaartblad 21 Tielt*, Gent.

Ferket, R./N. Reyns, 2020: *Archeologienota Asper (Gavere) – Gentsebaan 12-14-16*, Bornem (Rapporten All-Archeo bvba 1117).

Reyns, N./K. Dupré, 2024: *Archeologienota Asper (Gavere) – Gentsebaan 36*, Bornem (Rapporten All-Archeo bv 1910).

Van Den Berghe, K./C. De Jaeger/R. Debacker/F. O, 2025: *Archeologisch onderzoek ter hoogte van de Luxemburgstraat te Gavere. Nota*, Gent (ABO Archeologische Rapporten 2378).

4.2 Websites

Agatha (2025)
<https://agatha.arch.be/>

Cartesius (2025)
<https://www.cartesius.be>

Databank ondergrond Vlaanderen (2025)
<https://dov.vlaanderen.be/>

Geoportaal Onroerend Erfgoed (2025)
<https://geo.onroerenderfgoed.be/>

Geopunt Vlaanderen (2025)
<https://www.geopunt.be/>

Inventaris Onroerend Erfgoed (2025)
<https://inventaris.onroerenderfgoed.be>

Onderzoeksbalans Onroerend Erfgoed Vlaanderen (2025)
<https://www.onroerenderfgoed.be/onderzoeksbalans-archeologie>

5 Bijlagen

5.1 Archeologische periodes

